

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-21
Besvaras senast
2024-11-12

Till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2024/25:127 Synen på brottsoffer i sexuell kommersiell exploatering

Den 18 oktober var EU:s dag mot människohandel – en dag som är tänkt att sätta ljus på och främja arbetet mot den hänsynslösa kriminalitet som människohandeln utgör.

Människohandel med kvinnor som utsätts för sexuell kommersiell exploatering är utbredd i hela Europa, så även i Sverige. Kvinnorna som utsätts har ofta lurats till Sverige med löfte om arbete, bara för att upptäcka att de i stället med våld, hot och tvång befinner sig i prostitution. Detta innebär brutala och upprepade övergrepp, och kvinnorna saknar ofta tillgång till sitt pass eller pengar att köpa biljett hem för. Systematiken är välkänd, och det har varit en prioriterad fråga för tidigare regeringar att stoppa handeln med människor och med kvinnors kroppar.

Sverige har en mycket tydlig sexköpslag. Det är den som köper sex som begår ett brott, inte den som utsätts för övergreppet. Detta är en lagstiftning som vi i Sverige med rätta varit stolta över och som tjänat som exempel för andra länder. När sexköpslagen infördes var den ett genombrott i synen på utsatta kvinnor som brottsoffer, inte som brottslingar.

Men nu vittnar både utsatta kvinnor och de personer som arbetar närmast dem om ett skifte. I Dagens Juridik publicerades den 18 oktober en debattartikel författad av företrädare för fyra organisationer som under lång tid arbetat med att hjälpa brottsoffren, som civilsamhälle och som målsägandebiträden. Det är en alarmerande bild man målar upp. Man beskriver hur fem av sju människohandelssektioner lagts ned. Man berättar om hur de kvinnor som utsätts för människohandel sedan en tid tillbaka i allt högre utsträckning nekas målsägandebiträde och betänketid. Man beskriver hur polisen varken ger de utsatta kvinnorna möjlighet till juridisk information, betänketid, skyddat boende eller fysiskt och psykiskt stöd. I stället låser polisen in dem på förvaret med hänvisning till att de ägnat sig åt ”försörjning på ett sätt som gynnar kriminalitet och påverkar rättssystemet negativt”.

Kvinnor utsatta för människohandel, som är offer för den organiserade brottsligheten och för dess kunder, behandlas som kriminella och nekas det stöd som offer för människohandel har rätt till enligt Europarådets människohandelskonvention.

Vid människohandel och sexuell kommersiell exploatering finns det två parter som är kriminella: de som ligger bakom människohandeln, och de män i Sverige som köper sex av offren för människohandeln. Kvinnorna som utsätts är däremot brottsoffer, enligt svensk lagstiftning.

Att våra rättsvårdande myndigheter på det här sättet bemöter brottsoffer som kriminella är mycket allvarligt och riskerar att underminera såväl sexköpslagen som arbetet mot organiserad brottslighet. Förfarandet som beskrivs av civilsamhället innebär att polisen går miste om många möjligheter att lagföra de kriminella som organiserar människohandeln och som berikar sig på andra kriminellas köp av grova övergrepp och våldtäkter. Men framför allt innebär bemötandet att människor, ofta kvinnor, utsatta för upprepad brottslighet, förnedrande övergrepp och tvång, nekas hjälp och i stället behandlas som om de vore kriminella – trots att de är brottsoffer.

Den 15 oktober stod justitieministern i riksdagens plenisal och hävdade att regeringen har ett brottsofferperspektiv på rättssystemet. Verkligheten tyder dock på något helt annat.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Paulina Brandberg:

1. Har statsrådet uppmärksammat den förändring som skett i polisens bemötande och agerande, och är den i så fall sanktionerad av regeringen?
2. Anser statsrådet att offer för människohandel är att betrakta som personer som gynnar kriminalitet och påverkar rättssystemet negativt?
3. Anser statsrådet att det vore rimligt att kräva av polisen att alla brottsoffer bemöts med respekt och att de ges de rättigheter de har enligt Europarådets människohandelskonvention?
4. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att förbättra situationen för offer för människohandel och för att stärka deras rättigheter som brottsoffer i det svenska rättssystemet?

.....

Märta Stenevi (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck